Valtiovarainvaliokunta
Maatalousjaosto
HE 130/2015 vp

EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MAATALOUSJAOSTOLLE

Ennalta ehkäisevää toimintaa

4H-nuorisotyö ehkäisee ongelmia ennakolta. 4H edistää nuorten elämänhallintaa, kasvattaa nuoria työelämään ja työllistää heitä erilaisiin työtehtäviin sekä maaseudulla että kaupungeissa. Järjestöllä on pitkät perinteet ja tarvittava osaaminen nuorten työllistämiseen, työelämätaitojen kouluttamiseen sekä mahdollisuus huolehtia erityisesti haja-asutusalueen nuorista. Vuosittain 4H-yhdistykset työllistävät yli 8 000 nuorta työelämävalmennustoiminnassaan. Järjestön kehittämä Ajokortti työelämään – kurssi valmentaa nuoria ensimmäisiin työsuhteisiin ja asiakaspalveluun.

4H johdattaa työelämään ja yrittäjyyteen

4H-nuorisotyön ydinsisältö on kiteytetty *Kolme askelta työelämään* – toimintamalliin (liite). Kerhoissa omaksutaan sosiaalisia ja käytännön taitoja sekä oman elämän hallintaa. Koulutuksissa kehitetään työelämätaitoja, minkä jälkeen on mahdollista hankkia omaa rahaa ja kokemusta työelämästä 4H-yhdistyksen toimiessa työnantajana. Osa nuorista perustaa oman 4H-Yrityksen.

Tutkimusten mukaan nuoret kokevat laajasti epätietoisuutta työelämään sekä opiskelu- ja alavalintoihin liittyen. He kokevat, että työelämäasioita käsitellään opetuksessa liian vähän ja kaipaavat lisää tietoa ja opetusta työelämäasioista. Nuorten mielestä vierailut ja kokeileminen ovat hyviä menetelmiä oppia työelämästä ja eri aloista. Nuoret haluaisivat kuulla eri aloista ja tehtävistä eri alojen ammattilaisilta. He haluaisivat itse päästä kokeilemaan ja tutustumaan eri aloihin. 4H-järjestön *Kolme askelta työelämään* – toimintamalli vastaa hyvin edellä esitettyyn yhteiskunnalliseen haasteeseen.

Nuorten työllistyminen ja nuorisotakuu ovat olleet valtiovallan painopisteasioita. Tästä huolimatta nuorten työttömyys on jatkanut kasvuaan. Vuonna 2012 työttömiä alle 25-vuotiaita nuoria oli 32 000, vuonna 2013 38 000 ja vuonna 2014 43 000. Elokuussa 2015 oli 48 000 nuorta työttömänä. Myös työttömyysjaksojen kesto on pidentynyt.

4H-liitto on mm. esittänyt, että nuorisotakuun toteutuksessa 4H-järjestö voisi tarjota matalan kynnyksen työpaikkoja nuorille nuorisotyöhön, organisoida ”seinättömiä työpajoja” erityisesti maaseudun tarpeisiin, järjestää Ajokortti työelämään – kursseja yläkouluille ja lukioille sekä tuottaa Elämänhallinta-kerhoja yläkoulujen kerhotoimintaan liittyen. Esityksemme eivät toistaiseksi ole saaneet vastakaikua. Yhteiskunta tarvitsee nyt 4H-nuorisotyön panosta ehkä enemmän kuin koskaan.

Syrjäytyminen on inhimillinen, sosiaalinen ja taloudellinen ongelma

Nuorten riski syrjäytyä on suuri yhteiskunnallinen ongelma. On laskettu, että syrjäytyneen nuoren kustannukset yhteiskunnalle ovat yli miljoona euroa. Olennaisia ovat myös syrjäytymiseen liittyvät mittavat inhimilliset ja sosiaaliset vaikutukset.

Nuorten syrjäytymiseen liittyy myös alueellisia näkökulmia. Reuna-alueiden nuoret ovat vaarassa unohtua suurissa liitoskunnissa. Liitosten myötä reuna-alueiden asukkaistakin tulee muodollisesti kaupunkilaisia. Koska reuna-alueiden nuoria on vähän, he katoavat suurkuntien tilastoihin. Käytännössä tällä tavalla syrjään jäävien nuorten määrä kasvaa koko ajan. 4H-järjestö on merkittävä syrjäytymistä ennaltaehkäisevä toimija.

Kansalaisjärjestöjä tarvitaan maahanmuuttajien kotouttamisessa

Merkillepantavaa on, että lähes neljännes syrjäytyneistä nuorista on maahanmuuttajataustaisia. Vieraskielisistä kouluttamattomista nuorista joka kolmas on syrjäytynyt. Kantaväestöön kuuluvista syrjässä on joka kahdeksas.

Kriisien eskaloituessa henkensä edestä pakenevien ihmisten suuri määrä on yllättänyt koko Euroopan. 4H-järjestöllä on ainutlaatuinen tilaisuus yhdessä julkisen vallan kanssa osallistua pakolaislasten ja – nuorten ja sitä kautta kokonaisten perheiden integroimiseen suomalaiseen yhteiskuntaan. Erittäin tärkeää on saada maahanmuuttajat kiinni työelämään. Tässä asiassa 4H-yhdistyksillä on erinomaista osaamista.

Kansalaisjärjestöt ovat yhteiskunnan voimavara

Kansalaisjärjestöt ovat suomalaisen yhteiskunnan voimavara. Järjestöjen tarjoamia mahdollisuuksia ei i ole osattu hyödyntää riittävästi. Kansalaisyhteiskunnan merkitys korostuu nyt vallitsevassa poikkeuksellisen haasteellisessa taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa tilanteessa. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa luvataankin syventää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä nuorten tukemisessa.

Ikääntyvässä Suomessa on välttämätöntä, että lapsista ja nuorista kasvaa aktiivisia, työteliäitä ja yritteliäitä aikuisia. Kansakunnan hyvää tulevaisuutta ei ole mahdollista rakentaa kestävästi, jos huolta ei kanneta lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Lapsen myönteisen kehityksen kannalta kestävät aikuissuhteet ovat tärkeitä. Kerhoissa lapset oppivat hyödyllisiä tietoja ja taitoja sekä sosiaalisuutta. Kerhot täydentävät kodin ja koulun kasvatustyötä.

4H on Suomen suurin nuorisojärjestö 60 000 nuorisojäsenellään. Finlands svenska 4H toimii omana organisaationaan. 4H-kerhoja on noin 2 700 kautta koko maan. 4H-yhdistykset työllistävät vuosittain noin 8 500 nuorta osana työelämävalmennusta. Nuorten palkkasumma on lähes 4 milj. euroa.

Valtionapu on vipuvarsi

4H-nuorisotyö edellyttää luonteensa vuoksi (yrittäjyys- ja työelämäkasvatus ja -neuvonta, nuorten laajamittainen työllistäminen) palkattua työvoimaa. Yleensä 4H-yhdistyksessä onkin päätoiminen toiminnanjohtaja. Myös kunnat osallistuvat 4H-yhdistystensä rahoitukseen. Tunnetusti kuntien taloudellinen tilanne on usein vaikea. Suuri riski on, että valtionavun mahdollinen aleneminen johtaa myös kuntarahoituksen laskuun. Em. yhteisvaikutus voi pahimmillaan olla 4H-nuorisotyölle hyvin kohtalokasta.

Vuoden 2015 budjetissa Eduskunta korotti 4H-nuorisotyön valtionapua 350 000 euroa, minkä jälkeen kuluvan vuoden valtionapu on 4,17 milj. euroa. Nyt hallitus esittää valtionapua leikattavaksi lähes 21 %, jolloin valtionapu olisi 3,313 euroa. Leikkausta perustellaan 350 000 euron ”kertaluonteisen lisäyksen poistolla”, vaikka Eduskunta on vuosittain edellyttänyt valtionavun määräksi korjaamaansa tasoa.

Leikkauksesta 507 000 euroa perustellaan hallitusohjelmaan sisältyvällä järjestötukien säästöllä. 4H-järjestön on vaikea ymmärtää, miksi yhteensä 5 milj. euron säästöstä yli 10 % kohdistuu juuri 4H-nuorisotyöhön.

4H-järjestön rahaliikenne on yhteensä 22 milj. euroa, mistä valtionavun osuus on varsin rajallinen. Kuitenkin valtionavulla on suuri vipuvaikutus 4H-nuorisotyöllä. Valtionapu toimii siemenrahana, jonka avulla voidaan organisoida laajaa vapaaehtoistyötä ja edesauttaa nuorten työllistämistä sekä yritystoimintaa.

Edellä olevan perusteella Suomen 4H-liitto esittää että eduskunta ottaa valtion vuoden 2016 talousarvioon momentille 30.10.55 lisäyksenä 857 000 euroa valtionapuna 4H-toimintaan.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 2015

SUOMEN 4H-LIITTO RY

Seppo Hassinen
Toimitusjohtaja

Kolme askelta työelämään

Kasvu vastuulliseksi ja yritteliääksi

4H-kerhot

- yleis- ja teemakerhot
- noin 3 000 kerhoa

Kilpailut

TOP-tehtäväpankki

Noin 1 000 tehtävää

- Kasvit ja puutarha
- Metsä ja luonto
- Eläimet
- Kokkaus ja leivonta
- Askartelu ja käsityöt
- Liikenne ja liikunta
- Kansainvälisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Ympäristö ja kierrätys

www.toptehtavat.fi

Ajokortti työelämään (8 t)

- työnhaku ja työelämän pelisäännöt

4H-työelämäkurssit

- Työt alkavat
- Lastenhoito
- Koiranhoito
- Kotityö
- Pihatyö
- Metsätyö
- Osaava kerhonohjaaja
- 4H-Yritys
- Muut paikallisesti järjestettävät kurssit

Työpaikka

4H-yhdistykset työllistävät yli 8 000 nuorta vuosittain

4H-Yritys

lähes 500 yritystä

- nuoren / ryhmän yritys
- henkilökohtainen ohjaaja
- myynti 50 - 7 000 €/vuosi

Kosketuspintoja työelämään ja yrittäjyyteen